

Notat

12. marts 2018
F5/BIBJO, CHRNI

Kommissionens landerapporter 2018

Kommissionen offentliggjorde 7. marts 2018 en semesterpakke med rapporter om de enkelte EU-lande (landerapporter)¹. Landerapporterne redegør for hvert enkelt EU-lands generelle økonomisk-politiske udfordringer, og omfatter Kommissionens overordnede vurdering af landenes opfølgning på landespecifikke anbefalinger i perioden siden tildelingen af de første anbefalinger i 2011, samt de dybdegående analyser vedrørende makroøkonomiske ubalancer for de 12 lande, der blev udpeget til sådanne analyser i varslingsrapporten 2018 (fra november 2017). Danmark er ikke udpeget til en dybdegående analyse i 2018 og har ikke været genstand for en sådan analyse siden 2014.

Kommissionens vurdering af de finanspolitiske landeanbefalinger, der er relateret til landenes forpligtelser under Stabilitets- og Vækstpagten, følger først i maj på baggrund af landenes stabilitets- og konvergensprogrammer og Kommissionens forårsprognose, og landerapporterne konkluderer således ikke ift. landenes efterlevelse af Stabilitets- og Vækstpagten.

Opfølgning på landespecifikke anbefalinger

På baggrund af landerapporterne offentliggjorde Kommissionen ligeledes 7. marts en horisontal meddelelse, der bl.a. præsenterer et overblik over landenes opfølgning på de landespecifikke anbefalinger i perioden siden 2011.

Kommissionen konkluderer, at der generelt gøres fremskridt med implementeringen af reformer som opfølgning på de landespecifikke anbefalinger. Siden introduktionen af det europæiske semester i 2011 er der helt eller delvist fulgt op på tredjedele af de landespecifikke anbefalinger.

Der er særligt gjort fremskridt med reformer, der adresserer udfordringer i den finansielle sektor samt reformer af de finanspolitiske rammer og finanspolitisk konsolidering. Der er også gjort væsentlige fremskridt ift. at styrke virksomhedernes adgang til finansiering og rammebetingelserne for erhvervslivet er generelt blevet forbedret i flere lande, herunder særligt i de lande, hvor behovet har været størst. Der er overordnet også gjort fremskridt med arbejdsmarkedsreformer og i nogen grad fremskridt ift. at sikre en bredere skattebase.

Kommissionen fremhæver dog også, at der fortsat er betydelige udfordringer i de fleste lande. Mange lande er fortsat langt fra at sikre langsigtet holdbarhed af de offentlige finanser, herunder holdbare pensionssystemer. Endvidere gøres der kun

¹ Med undtagelse af Grækenland, der som programland ikke er med i processerne under det europæiske semester.

langsomme og begrænsede fremskridt med at gennemføre reformer mhp. at styrke konkurrencen i servicesektoren.

Reformimplementeringen det seneste år er ifølge Kommissionen styrket en smule sammenlignet med det billede der tegnede sig i maj 2017. *Bilag 1* giver et overblik over indsatsen med at følge op på landespecifikke anbefalinger fra 2017 i udvalgte EU-lande.

Makroøkonomiske ubalancer

Kommissionens horisontale meddelelse præsenterer ligeledes overordnet konklusionerne i de dybdegående analyser under makroubalanceproceduren for de 12 lande, der blev udpeget i varslingsrapporten.

Kommissionen konkluderer, at der overordnet gøres fremskridt med at adressere makroøkonomiske ubalancer, og at den stigende BNP-vækst bidrager til at nedbringe især beholdningsubalancer. Der er også gjort fremskridt med at nedbringe ubalancer i banksektoren og opbygge bankernes kapitalbuffer i nogle lande.

Der er dog forskel på indsatsen landene imellem og flere lande oplever fortsat store ubalancer. I lyset af de favorable konjunkturer nedbringes flere ubalancer generelt i for lavt tempo, og udgør fortsat store risici i flere lande. Flere lande har fortsat høje offentlige og private gælds niveauer, herunder høj udenlandsgæld. Banksektoren i nogle lande lider fortsat under høje andele af misligholdte lån og lav profitabilitet. Der er fortsat en række lande, der har svag konkurrenceevne, og arbejdsløsheden er fortsat meget høj i flere lande. Der viser sig også tegn på overophedning i nogle lande, herunder i boligprisudviklingen.

Kommissionen bemærker endvidere, at indsatsen med at adressere ubalancer på betalingsbalancen har været karakteriseret af korrektion af store betalingsbalanceunderskud i nogle lande, mens betalingsbalanceoverskuddene vedbliver høje i andre lande.

Kommissionen konkluderer følgende om de 12 lande, for hvilke der har været gennemført dybdegående analyser:

- Der er uforholdsmæssigt store ubalancer i Cypern, Kroatien og Italien.
- Der er ubalancer i Bulgarien, Tyskland, Irland, Spanien, Frankrig, Nederlandene, Portugal og Sverige.
- Der er ingen ubalancer i Slovenien.

Der er dermed tale om en nedtrapning af proceduren for Portugal, Frankrig og Bulgarien, og Slovenien konkluderes nu at være fri for ubalancer i makroubalanceprocedurens forstand.

I *bilag 2* gengives hovedkonklusionerne i Kommissionens dybdegående analyser.

Den danske landerapport

I den danske landerapport bemærker Kommissionen, at dansk økonomi oplever solid BNP-vækst, sunde og holdbare offentlige finanser, høj beskæftigelse og lav arbejdsløshed. Der peges dog også på øgede kapacitetsbegrænsninger og et fortsat reformbehov mhp. at fremme investeringer, produktivitetsvækst og arbejdsudbud. *Bilag 3* skitserer de økonomiske udfordringer som fremhæves for Danmark.

Kommissionen vurderer i landerapporten, at Danmark kun har gjort begrænsede fremskridt med at følge op på sidste års landeanbefaling om at skabe konkurrence i de dele af servicesektoren, der er rettet mod hjemmemarkedet. Det anderkendes dog, at der siden 2011, hvor Danmark modtog sine første anbefalinger, er gjort fremskridt med at adressere udfordringer relateret til lav produktivitetsvækst og svag konkurrence i service sektoren, herunder senest med liberalisering af planloven og tiltag mhp. øget konkurrence i både byggesektoren og taxibranchen.

Ifølge Kommissionen har Danmark nået de nationale EU2020-mål vedr. uddannelse og forskning, gjort væsentlige fremskridt mod målene vedr. beskæftigelse, energi og klima, men er udfordret ift. at nå målet vedr. social inklusion. Danmark får dog ros for i høj grad at efterleve principperne i den sociale søjle (vedr. lige muligheder, effektive aktive arbejdsmarkedspolitikker, dynamiske arbejdsmarkeder, fair arbejdsbetingelser, social dialog, social beskyttelse mv.), der som noget nyt også vurderes i landerapporterne.

Bilag 1 – EU-Kommissionens vurdering af opfølgningen på landespecifikke anbefalinger fra 2017 – udvalgte landeeksempler

Land	Konklusion	Eksempler på vurderingen af den nationale reformindsats
Tyskland	<u>Begrænsede</u> fremskridt	<p>Begrænsede fremskridt ift. at øge offentlige investeringer, herunder i forskning og udvikling. Nogle fremskridt mht. at styrke rammerne for investeringer i infrastruktur. Begrænsede fremskridt ift. at øge konkurrencen i servicesektoren. Ingen fremskridt mht. at øge incitamentet til at arbejde for alle medlemmer i en husstand. Begrænsede fremskridt med at reducere skattebeløbet for lavtlønnede. Begrænsede fremskridt med at fremme reallønsvækst. Ingen fremskridt mht. at gøre skattesystemet mere effektivt og investeringsvenligt.</p> <p>Begrænsede fremskridt med at styrke de finanspolitiske rammer. Nogle fremskridt mht. at forbedre rammerne for offentlige indkøb. Nogle fremskridt med at implementere budgetanalyser. Nogle fremskridt ift. at styrke koordineringen af aktiverings- og støtteordninger. Begrænsede fremskridt med at fremme benyttelse af ansættelser på tidsbegrænsede kontrakter. Begrænsede fremskridt mht. at adressere skævheder i sociale understøttelsestilbud og styrke understøttelse af familier. Begrænsede fremskridt med at forbedre arbejdsmarkedsrelevansen af videregående uddannelser og at adressere regionale forskelle i udbytte af uddannelse. Begrænsede fremskridt i implementeringen af loven om markedsenhed /integration af regionale markeder. Begrænsede fremskridt ift. at fremme investeringer i forskning og udvikling.</p>
Frankrig	<u>Nogle</u> fremskridt	<p>Nogle fremskridt med at styrke adgangen til arbejdsmarkedet for job-søgende. Nogle fremskridt ift. at sikre, at minimumslønnen er i overensstemmelse med målsætninger om beskæftigelse og konkurrenceevne. Nogle fremskridt med yderligere at reducere administrative byrder for erhvervslivet. Nogle fremskridt med at reducere selskabsskattesatsen. Begrænsede fremskridt med at sikre holdbare offentlige finanser, og gennemføre budgetanalyser. Begrænsede fremskridt med at effektivisere ordninger for innovationsfremme samt at modernisere systemet for erhvervsuddannelse og praktik. Ingen fremskridt med at lempe restriktioner i servicesektoren mhp. at øge konkurrencen.</p>
Italien	<u>Nogle</u> fremskridt	<p>Betydelige fremskridt med at styrke skatteopkrævningen. Betydelige fremskridt mht. at bekæmpe korruption. Nogle fremskridt ift. at modernisere den offentlige administration. Nogle fremskridt mht. at styrke konkurrencen. Nogle fremskridt med at rydde op i banksektoren, herunder reduktion af misligholdte lån og styrket tilsyn. Nogle fremskridt mht. at rationalisere udgifterne på socialområdet. Begrænsede fremskridt ift. at flytte skattebyrden væk fra arbejdskraft og over på immobile kilder. Begrænsede fremskridt ift. reduktion af sagsbehandlingstid ved civile strafferetssager. Begrænsede fremskridt ift. behandling af insolvens. Begrænset fremskridt med at styrke rammerne for kollektive lønforhandlinger. Begrænsede fremskridt med arbejdsmarkedsreformer, herunder mht. aktiv arbejdsmarkedspolitik. Begrænsede fremskridt mht. at øge incitamentet til at arbejde for alle medlemmer af en husstand.</p>
Nederlandene	<u>Nogle</u> fremskridt	<p>Betydelige fremskridt med at styrke vækstpotentialet og den indenlandske efterspørgsel. Nogle fremskridt mht. at fremme investeringer i forskning og udvikling. Nogle fremskridt mht. at mindske forvridningerne på boligmarkedet, herunder reduktion af rentefradrag på realkreditlån. Begrænsede fremskridt mht. at fjerne barrierer for fastansættelse. Ingen fremskridt ift. effektiv beskættelse af iværksættere uden at hæmme iværksætterincitamentet. Ingen fremskridt ift. at reformere pensionssystemet, herunder gøre det mere, robust, transparent og fair. Begrænsede fremskridt med at fremme reallønsvækst under hensynstagen til arbejdsmarkedets parter.</p>
Finland	<u>Nogle</u> fremskridt	<p>Betydelige fremskridt mht. at styrke de reguleringsmæssige rammer og reducere administrative byrder for at øge konkurrencen i servicesektoren. Nogle fremskridt mht. at fremme en lønudvikling i overensstemmelse med produktivitetsudviklingen, øge incitamentet til at arbejde, sikre en målrettet aktiv arbejdsmarkedspolitik og fremme entreprenørskab. Nogle fremskridt mht. at fremme investeringer. Begrænsede fremskridt mht. at øge omkostningseffektiviteten i social- og sundhedssystemerne.</p>
Sverige	<u>Begrænsede</u> fremskridt	<p>Betydelige fremskridt ift. at indføre øgede krav om afdrag på boliglån. Nogle fremskridt ift. at fremme investeringer i nye boliger og forbedre effektiviteten på boligmarkedet. Ingen fremskridt ift. at øge fleksibiliteten for fastsættelse af husleje. Ingen fremskridt ift. at reformere den skattemæssigt fordelagtige behandling af boligæld, herunder rentefradrag.</p>

Bilag 2 – EU-Kommissionens konklusion i de dybdegående analyser 2018

EU-lande med makroøkonomiske ubalancer, marts 2018		
Lande	Kategorisering	Beskrivelse af ubalancer
Cypern	Alvorlige ubalancer	Høj offentlig og privat gæld til ind- og udland. Banksektor udfordret af en stor andel misligholdte lån. Relativt høj ledighed og lav potentiel vækst.
Italien	Alvorlige ubalancer	Høj offentlig gæld, svag udvikling i produktivitet. Højt niveau af misligholdte lån. Høj ledighed.
Kroatien	Alvorlige ubalancer	Høj offentlig og privat gæld til ind- og udland, særligt i udenlandsk valuta. Lav potentiel vækst og høj ledighed.
Bulgarien	Ubalancer ¹	Sårbar finansiel sektor samt høj gældsætning og mange misligholdte lån hos private virksomheder. Høj ledighed blandt unge og mismatches på arbejdsmarkedet. <i>¹Proceduren er nedtrappet</i> ift. sidste år med henvisning til en gunstig økonomisk situation og gennemførte tiltag (bl.a. reduktion af potentielle makro-finansielle risici i banksektoren samt fremskridt med konkurslovgivning).
Frankrig	Ubalancer ²	Høj offentlig gæld, lav produktivitetsvækst og svag konkurrenceevne. <i>²Proceduren er nedtrappet</i> ift. sidste år med henvisning til en gunstig økonomisk situation og en styrket reformindsats (bl.a. tiltag mhp. et mere velfungerende arbejdsmarked og lavere skat på virksomheder og kapital).
Irland	Ubalancer	Høj offentlig og privat gæld til ind- og udland. Andelen af misligholdte lån høj, men faldende.
Nederlandene	Ubalancer	Stort overskud på betalingsbalancen. Høj privat gæld og stigende gældsætning i husholdningerne.
Portugal	Ubalancer ³	Høj offentlig og privat gæld til ind- og udland og lav produktivitetsvækst. Banksektor udfordret af en høj andel misligholdte lån, der dog er faldende. <i>³Proceduren er nedtrappet</i> ift. sidste år med henvisning til en gunstig økonomisk og finansiel situation samt gennemførte tiltag (bl.a. en strategi for misligholdte lån samt reduktion af administrative byrder).
Spanien	Ubalancer	Høj offentlig og privat gæld til ind- og udland. Høj ledighed.
Sverige	Ubalancer	Høj og voksende gæld blandt husholdningerne. Overvurderede boligpriser.
Tyskland	Ubalancer	Højt og vedvarende overskud på betalingsbalancen som følge af lavt investeringsniveau i den private og offentlige sektor.

Bilag 3 – Landrapporten om Danmark 2018, økonomiske udfordringer

Kommissionens landerapport, økonomiske udfordringer i Danmark

Rapporten fremhæver følgende økonomiske udfordringer for Danmark:

- **Produktivitet, investeringer og konkurrence.** Der er fortsat behov for at styrke produktivitet og investeringer, bl.a. gennem øget konkurrence i servicesektoren. Kommissionen anerkender indsatsen ift. specifikke sektorer, herunder senest liberalisering af planloven og tiltag mhp. øget konkurrence i både byggesektoren og taxibranchen, men bemærker at konkurrencen fortsat er svag på flere områder, herunder indenfor detailhandel, realkredit, forsyning, lægemiddeldistribution mv.
- **Boligmarkedet og husholdningernes gæld.** Der er tegn på overvurderede boligpriser, særligt i storbyerne, og husholdningernes høje bruttogæld vurderes at udgøre en risiko for økonomisk stabilitet. Det anderkendes samtidig, at der er gennemført nogle tiltag mhp. at håndtere disse risici, herunder med aftalerne om boligbeskatning og et nyt ejendomsvurderingssystem samt forskellige makroprudentielle tiltag.
- **Kvalificeret arbejdskraft.** Der ses i stigende grad flaskehalse på arbejdsmarkedet indenfor byggeri, informationsteknologi og service. De seneste års reformer af den aktive arbejdsmarkedspolitik og erhvervsskolerne vurderes dog at bidrage til at håndtere udfordringen.
- **Befolkningsgrupper på kanten af arbejdsmarkedet.** Nogle grupper, særligt fra lande uden for EU, med nedsat arbejdsevne og unge, har fortsat forholdsvis svært ved at komme i arbejde. Det nævnes dog, at de seneste års arbejdsmarkedsreformer med øgede incitamenterne til at arbejde og forbedret aktiv arbejdsmarkedspolitik trækker i den rigtige retning. Der er en positiv evaluering af tiltagene for at styrke integrationen af flygtninge på arbejdsmarkedet.
- **Adgang til kapital.** Finansieringsvilkårene er generelt forbedret, men der er fortsat en udfordring for særligt små og højrisiko virksomheder. Det nævnes, at der er taget initiativer bl.a. mhp. at gøre det nemmere for iværksættere at få adgang til den nødvendige kapital.

Bilag 3 – Rådets landespecifikke anbefaling til Danmark 2017

Rådets landespecifikke anbefaling for Danmark 2017

Rådet vedtog 11. juli 2017 én lande-anbefaling, der indebærer, at Danmark for 2017-2018 anbefales at:

1. Fremme konkurrence i den indenlandsk orienterede servicesektor.